

FYLKESMANNEN I NORD-TRØNDELAG
Sosial-, helse- og barnevern avdelingen

Saksbehandler: Mariann Markussen

Deres ref.: 200404471-/CH
Vår ref.: 2005/4330

Vår dato: 04.10.2005

Arkivnr.: 710

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Saksnr:	200404471	26
Artikkode:	311-38	171005
Avd.:	KTA	CH
U.off.:		

Endring av forskrift om internkontroll i sosial- og helsetjenesten og forskrift til lov om sosiale tjenester m.v. kapittel 3 - høringsuttalelse

Det vises til høringsbrev av 05.07.05 med høringsfrist 15.10.05.

Innledning:

Fra 01.01.03 ble kommunene pålagt plikt til å føre internkontroll med virksomheter og tjenester etter sosialtjenesteloven kapittel 4 (*sosiale tjenester*) og daværende kapittel 6A (*bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming*).

Fra samme tidspunkt ble det forutsatt at Fylkesmannen skulle endre tilsynsmetodikk fra såkalt inspeksjonstilsyn til systemrevisjon.

Kommunenes plikt til å føre internkontroll ble fra 01.01.04 innført også for virksomhet og tjenester etter kapittel 6 (*særlige tiltak overfor rusmiddelmissbrukere*) og 7 (*institusjoner og boliger med heldøgns omsorgstjenester*) i sosialtjenesteloven. Fylkesmannens tilsyn med den kommunale sosialtjenesten ble utvidet samtidig jf. sosialtjenesteloven §§ 2-1 annet ledd og 2-6 første ledd.

Dette innebar imidlertid ingen endring for de private institusjonene for rusmiddelmissbrukere og disse institusjonene ble derfor fortsatt regulert av kapittel 3 i forskrift til sosialtjenesteloven. De private institusjonene som ikke hadde avtaler ble ikke omfattet av rusreformen, noe som i praksis innebar at Fylkesmannens tilsyn ble praktisert ulikt avhengig av om institusjonen hadde avtaler med kommuner eller ikke.

Det finnes per i dag en rusinstitusjon i Nord-Trøndelag; - *Fossen Rusomsorg AS i Meråker*. Institusjonen har vært benyttet av kommunene og har derigjennom vært gjenstand for systemrevisjon av Fylkesmannen og Helsetilsynet i 2004 og i 2005.

Forslaget til endringer går ut på at private institusjoner og boliger med heldøgns omsorgstjeneste skal ha en selvstendig plikt til å føre internkontroll i virksomheten og derfor ønskes omfattet av gjeldende internkontrollforskrift i sosial- og helsetjenesten. Kapittel 3 i forskrift til sosialtjenesteloven foreslås opphevet og erstattet med en generell bestemmelse om tilsyn med private institusjoner og boliger med heldøgns omsorgstjeneste.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har følgende kommentarer til departementets forslag:

Fylkesmannen ser det som positivt at private institusjoner og boliger med heldøgns omsorgstjenester skal ha en selvstendig plikt til å føre internkontroll i egen virksomhet.

Selv om kommunene har en selvstendig plikt til å føre internkontroll når de benytter private tilbud, har Statens helsetilsyn registrert at en del kommuner svikter i forhold til den individuelle oppfølgingen. Kommunenes manglende ivaretagelse av dette ansvaret har ikke bidratt til å fremme helhet i institusjonenes eget internkontrollarbeid.

På den annen side vil en selvstendig plikt for institusjonene til å føre internkontroll lette kommunenes arbeid med å vurdere aktuelle tilbud for den enkelte bruker og derigjennom sikre at riktig hjelp ytes til riktig tid. Dette viser at behovet for å anse de private institusjonene og boligene som selvstendige enheter med ansvar for egen virksomhet er til stede.

Fylkesmannen støtter at samme regelverk skal gjelde for de private institusjonene og boligene som for øvrige virksomheter i sosial- og helselovgivningen. Regelverket må etter flere års virketid forutsettes å være kjent av de aktører som jobber i forhold til samme målgruppe.

Etter å ha ført systemrevisjon med den eneste private rusinstitusjonen i Nord-Trøndelag i to år, savner imidlertid Fylkesmannen klarere retningslinjer for tilsynet. Kapittel 3 i forskrift til sosialtjenesteloven (*tilsyn med institusjoner for omsorg for og behandling av rusmiddelmissbrukere og boliger med heldøgns omsorgstjenester*) er detaljert og inneholder bestemmelser som skal sikre beboernes rettigheter.

Det er ønskelig at sentrale myndigheter så snart som mulig sørger for at det utarbeides bestemmelser som rettes spesielt mot de virksomheter som det her er tale om. Tilsyn med private virksomheter reiser en rekke problemstillinger omkring rettigheter, bruk av tvang, m.m. De spørsmål som her reiser seg må avklares, både av hensyn til beboernes rettsikkerhet, institusjonene/boligenes muligheter til å utarbeide gode systemer for kvalitetssikring, samt Fylkesmannens anledning til å føre tilsyn på en forsvarlig måte.

Fylkesmannen er enig i at systemrevisjon er en god metode for å avdekke svikt i virksomhetenes interne systemer. Fylkesmannen vil likevel be om at sentrale myndigheter for rusmiddelmissbrukernes vedkommende vurderer å innføre også såkalt *individtilsyn* i tråd med det tilsyn som føres med barneverninstitusjoner.

Etter at systemrevisjon som metode ble innført for store deler av sosialtjenestens område, har enkelte bruker-/beoergrupper som rusmiddelmissbrukere, barn i avlastnings- og barneboliger, samt eldre, mistet den regelmessige anledningen til å ha kontakt med tilsynsmyndigheten. Fylkesmannen er bekymret for denne utviklingen kan resultere i svakere rettsikkerhet for de utsatte grupper det her er tale om.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har for øvrig ingen kommentarer til departementets forslag.

Med hilsen

Inger Lise Gjerv

Marit Dypdal Kverkild

Saksbehandlers telefon: 74 16 84 16